

همانطور که مستحضرید در حال حاضر بر اساس نیاز موجود و ماهیت پاندمی ایجاد شده، تعداد زیادی پروژه تحقیقاتی پیشنهاد شده است. دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در تلاشند تا با توجه به شرایط موجود این پروژه‌ها را از لحاظ علمی و اخلاقی ارزیابی و موارد قابل دفاع را تصویب کنند. خوشبختانه همه پروژه‌های تحقیقاتی که در کشور تصویب می‌شوند به محض دریافت مصوبه یا همان کد اخلاق در پژوهش در سامانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش به آدرس اینترنتی (ethics.research.ac.ir) که از مهرماه سال ۱۳۹۷ آغاز بکار کرده است، نمایه می‌شوند. این سامانه ملی که تمام سامانه‌های پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور به آن متصل هستند، در حال حاضر امکان نظارت بر طرح‌های پژوهشی را در اولین مرحله بعد از تصویب ایجاد کرده است. ضمن اینکه در دسترس عموم قرار دارد و همه افراد به ویژه محققین محترم می‌توانند در هر لحظه با مراجعه به سامانه و استفاده از امکان جستجوی مصوبه که در آن فراهم شده است اطلاعاتی در مورد دانشگاه‌ها، مجریان و عناوین طرح‌های مصوب به دست آورند و از این رو این سامانه می‌تواند بستر بسیار مناسبی برای هم‌افزایی پژوهشی در سطح ملی ایجاد کند. البته ذکر این نکته مهم است که دانشگاه‌ها در تصویب طرح‌های پژوهشی مستقل هستند و با این وجود در هفته‌های اخیر پرتال ملی اخلاق در پژوهش به عنوان یک ابزار زیرساختی برای نظارت بر مصوبات کمیته‌های اخلاق در پژوهش بسیار مفید بوده است و در چند مورد با مشاهده طرح‌هایی که به نظر می‌رسیده احتمالاً دقت لازم در مراحل تصویب آنها صورت نگرفته است، با هماهنگی و همکاری کامل با دانشگاه تصویب کننده، مراحل اجرایی طرح متوقف و کد اخلاق مربوطه باطل شده است. از جمله این موارد طرحی با محتوای ارزیابی تأثیر رایحه روغن بنفشه بر خواب بیماران مبتلا به کووید-۱۹ بوده است، که با بازخورد فوری کمیته ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت و همکاری بسیار خوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی قم، کد اخلاق صادر شده باطل شده است.

در پایان از همه پزشکان، محققین و همکاران ارجمندی که در ضمن بررسی طرح‌های مصوب در سامانه مذکور به مواردی برمی‌خورند که احتمال وجود اشکالات جدی در آنها وجود دارد و یا فعالیت‌هایی که بدون ثبت کد اخلاق آنها در پرتال ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت، ادعای انجام پژوهش می‌شود، خواهشمندم موضوع را از طریق ایمیل رسمی کمیته ملی اخلاق در پژوهش (ethics@behdasht.gov.ir) فوراً اطلاع رسانی بفرمایند و اطمینان داشته باشند، که موضوع بلافاصله رسیدگی و بازخورد لازم به آنها داده خواهد شد. برای تسهیل کار، عکس صفحه اول پرتال که در آن بخش مربوط به لیست همه طرح‌های مصوب شده در کشور و نیز دکمه مربوط به جستجوی مصوبه با دایره قرمز مشخص شده اند، در زیر آورده شده است.

با احترام و ارادت
دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

The image shows a screenshot of the National Ethics Committee website. At the top, there is a navigation menu with items like 'Home', 'About Us', 'Services', 'Publications', 'Ethical Guidelines', 'List of Approvals', and 'National Ethics Committee'. Below the menu is a banner image of a meeting. A red circle highlights the 'جستجوی مصوبه' (Search for Approvals) button in the top left. Another red circle highlights the 'لیست مصوبات همه کمیته‌ها' (List of all committee approvals) link in the top right. At the bottom, there are four service icons: 'مجاز ارسال نمونه' (Sample Submission), 'اعتراض به رد طرح پژوهشی' (Appeal against rejection of research proposal), 'بررسی طرح پژوهشی' (Research Proposal Review), and 'تاسیس کمیته اخلاق' (Establishment of Ethics Committee).